

een allegorie van de stad

Containerconstructies, neergehaalde kranen en masten, en zelfs de stedelijke infrastructuurprojecten van weleer hadden het vermogen om de beschouwer rechtstreeks aan te spreken. De Onaangepaste Stad communiceert daarentegen fragmentair. Wat getoond wordt zijn de puzzelstukken van een groot werkstuk dat niet meteen zijn omvang of zijn betekenis prijsgeeft. De Onaangepaste Stad houdt de aandacht op een bijzonder vraagstuk van de stedenbouw. Het heet een theoretische studie te zijn die het articuleren van een stedelijk uitrustingsprogramma voor de westerse samenleving als doelstelling vooropstelt. Verder kadert het in wat Deleu sinds jaren bezighoudt en wat hij ook aanwijst als de kerntaak van de architectuur en de stedenbouw: het inzetten van een collectieve ordening om daarin en daarmee de zelfstandigheid van het individu te vrijwaren.

De ambities van het project mogen concreet geformuleerd zijn, toch neemt het duidelijk afstand van de werkelijkheid. Het is een simulatie die de realiteit behandelt als statistische grondstof. Zo is De Onaangepaste Stad ook niet het project van een stad maar het ontwerp van een beeld van de stad. Eerst was dat beeld eenvoudigweg vooropgesteld als een herinnering aan de zinnebeelden van het modernisme: een emblematische lineaire stad met huisvesting in gemuteerde Unités d'Habitation. Het eigenlijke ontwerpwerk richtte zich volledig op de regie van de figuren en de patronen die uit de studie van het uitrustingsprogramma tevoorschijn kwamen. Met die choreografie van de functionele aandrag toonde De Onaangepaste Stad zich als het tegendeel van de uiteengelegde, gezoneerde stad: een antithese van de Functionele Stad of een kritiek van het modernisme geformuleerd in de taal van het modernisme. Maar wat ze voor deze tijd kan betekenen, moest toen in algemene termen worden verwoord.

Sinds de aanvang van Vipcity, is er een merkwaardige verschuiving in het project opgetreden. De huisvesting is niet langer gecorreleerd met de infrastructuur, de drager van de urbane uitrusting en de publieke ruimte. De lijn breekt zich een baan door een omineuze verkaveling.

Nu De Onaangepaste Stad het masker van de stedelijke schijneenheid heeft afgeworpen, kan ze ook haar weerspannige actualiteit laten zien. De ontwerparbeid is thans volledig gewijd aan de verstrengeling van het openbaar vervoer met de collectieve toerusting en de publieke ruimte: een meerdekse promenade wervelt langs het snoer en rebelleert tegen de statige cadans die door de torens wordt aangegeven. Vandaag kan de stad alleen nog faciliteit en spektakel zijn. De zwierende lijnbaan is het dansende geraamte van de stad en De Onaangepaste Stad een allegorie van de strijd die ze tegen haar dissipatie levert.

Guy Châtel, 1 oktober 2002.